

LA LENGUA CATALANA A LA LLEI ORGÀNICA DEL PODER JUDICIAL: LA POSICIÓ DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Lluís Jou

Notari

I. LA LLEI ORGÀNICA DEL PODER JUDICIAL I L'ESTATUT DE CATALUNYA

I.1. *El pacte privat i el pacte polític*

A la Facultat de Dret ensenyen als estudiants de dret civil una màxima llatina segons la qual *pacta sunt servanda*. Hi expliquen, a més a més, que aquesta màxima resumeix, en termes de Dret privat, el que és més bàsic de la convivència social: la confiança de l'individu en els altres que han tractat amb ell, que li permet tenir la seguretat que la voluntat comunament acceptada per dues persones té la mateixa força que una llei i només pot ser alterada amb el consentiment unànim d'aquells que la van establir. Quan s'ensenyà què és un contracte, s'explica també que no hi ha pacte ni contracte si no s'ha establert un objecte determinat que en sigui matèria i que és nul el pacte que deixa el seu compliment a l'arbitri d'una sola de les parts contractants.

Jaume Vicens Vives, en el seu llibre *Notícia de Catalunya*, dedica tot un capítol a l'estudi del pactisme català, i afirma que «el sentit pregon de la societat medieval rau exactament en el pactisme, o sigui en la concepció que el pacte amb la sobirania ha de regular tota l'ordenació humana i política de la col·lectivitat». Tot fent un repàs històric del pactisme com a fonament de la construcció jurídic-constitucional de Catalunya, des dels pactes feudals i les dues constitucions fonamentals de 1283 fins a la constitució *Poc Valdria*, de 1481 (dita també «*de l'observança*»); Vicens arriba a afirmar: «La formulació no pot ésser més clara i contundent, ni

més reveladora de l'estreta relació entre el contracte públic de sobirania i el privat de compra-venda.»

1.2. *L'Estatut d'Autonomia: un «pacte» deixat a l'arbitri d'una sola de les parts*

Aquestes divagacions vénen a to perquè sovint s'ha dit que la Constitució Espanyola de 1978 va ser un gran pacte. Un pacte polític entre aquells que havien permès que el règim de Franco s'allargassés com un càncer mal guarit, els qui en exilis interiors o exteriors lluitaren per acabar amb l'autocràcia monolítica que representava, i els qui simplement s'havien abstingut de ser règim o oposició. Un pacte polític que va permetre que l'Estat espanyol deixés enrera les seves tradicionals formulacions decimonòniques i acceptés (com ha apuntat Puig Salellas) la triple pluralitat que proclamen els tres primers articles de la Constitució: la ideològica, la político-territorial i la cultural i lingüística. A l'empara de la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979 va ser un altre pacte (de pacte d'Estat ha estat qualificat pel president Pujol) entre les forces polítiques espanyoles i les catalanes, que amb renúncies per part de tots aconseguiren una formulació acceptable per tal de reconèixer a Catalunya un cert grau de sobirania, o, dit eufemísticament, d'autonomia, amb el qual podria preservar la seva maltractada i malmesa identitat a canvi del reconeixement que Catalunya forma part de l'Estat espanyol i delega en ell determinades competències. Dit d'altra manera, per part espanyola es renuncia a la persecució i l'assimilació a canvi d'una renúncia per part catalana a plantejar obertament reivindicacions de sobirania més definitives.

La Constitució i l'Estatut són efectivament pactes expressats com a textos jurídics fonamentals. Les seves formulacions jurídiques, escrites i pactades per polítics, són volgudament ambigües amb un important marge interpretatiu que permet un ample ventall d'elecció a l'hora de seguir la política concreta que cada govern voldrà aplicar. Tant la Constitució com l'Estatut tenen referències i remissions freqüents a lleis orgàniques (inexistents en el moment de la seva aprovació) en matèries de transcendència extraordinària. Quan les remissions afecten el funcionament de l'Estat o els drets i llibertats individuals, les remissions són probablement un encert atès que permeten a cada govern de torn, amb el recolzament de les Corts que representen l'Estat espanyol, alterar institucions fonamentals. Són, per tant, un instrument d'evolució política. Quan les remissions són fetes per l'Estatut (Llei orgànica 4/1979) mereixen una altra consideració. Efectivament, si tenim en compte que quan es va aprovar

només hi havia vigents la Llei orgànica del Tribunal Constitucional i la del Consell General del Poder Judicial, i que les lleis orgàniques només poden ser aprovades pel Congrés dels Diputats amb una majoria impossible d'assolir ni tan sols per tots els diputats elegits per Catalunya posats d'acord, les remissions esdevenen simplement convencions deixades a l'arbitri d'una sola de les parts, en aquest cas, de l'Estat espanyol. Aquest és el cas en temes tan fonamentals per a l'exercici de les competències de la Generalitat com poden ser el finançament, la policia, l'ensenyament o el poder judicial.

I.3. *La Llei orgànica del poder judicial:
Un cas de modificació unilateral del «pacte estatutari»*

La Llei orgànica del poder judicial, LO 6/85 d'1 de juliol (en endavant LOPJ), és un cas claríssim d'inadequació de la regulació feta per les Corts a les expectatives estatutàries. L'aprovació de la Llei per les Corts espanyoles va comportar que des dels ambients polítics catalans, i en especial, des de la Generalitat de Catalunya, es considerés burlat l'Estatut d'Autonomia que dedica més del deu per cent del seu articulat, concretament els seus article 18 a 23, a regular el poder judicial *de o a* Catalunya. Per aquest motiu, el Govern de la Generalitat i els grups parlamentaris d'Esquerra Republicana i del PSUC i més d'una desena part dels membres de la cambra catalana, tots ells del Grup parlamentari de Convergència i Unió, van sol·licitar del Consell Consultiu de la Generalitat un dictamen sobre l'adequació a l'Estatut de la Llei i, amb fonament a aquest dictamen, tant el Govern com el Parlament de Catalunya van interposar davant del Tribunal Constitucional recursos contra la LOPJ per entendre que vulnerava l'Estatut de Catalunya.

Em sembla significatiu aportar un judici tècnic (no pas polític) que va expressar a la revista *Autonomies* el professor de Dret polític de la Universitat de Barcelona Dr. Miquel A. Aparicio Pérez. En l'esmentat comentari el professor Aparicio fa notar, pel que a mi m'interessa aquí, el següent:

a) La LOPJ substitueix la «Llei provisional orgànica» de 15 de setembre de 1870. Les dues han sentit de manera similar la necessitat d'un «canvi», les dues han pretès fundar «*ex novo*» l'ordre judicial i les dues operen sobre un model d'Estat unitari molt semblant. Això últim era absolutament coherent en la Llei de 1870, aprovada sota la vigència de la

Constitució unitària de 1869, però no ho és tant en la LOPJ de 1985, aprovada sota la vigència de la Constitució de 1978, que instaura l'anomenat «Estat de les Autonomies».

b) L'Estatut de Catalunya conté normes que afecten el poder judicial en tres direccions: presència activa de la Generalitat en l'organització material-territorial dels òrgans judicials; reconeixement de la rellevància que la llengua i l'ordenament jurídic propis han de tenir en la vida judicial; i la clàusula subrogatòria, per la qual la Generalitat adquiria a Catalunya les competències atribuïdes al Govern de l'Estat en matèria judicial. Cap dels tres aspectes és reconegut amb suficiència a la LOPJ. Les normes estatutàries en matèria d'organització judicial són orgàniques, però anteriors a la LOPJ.

c) Malgrat aquesta manca de reconeixement, «...ens trobem davant d'una llei orgànica que pot ésser criticada per l'elecció política del model judicial... però no perquè transgredeixi la Constitució...».

Com veurem després, és cert que, a parer del Tribunal Constitucional, no transgredeix la Constitució, però també és cert que modifica l'Estatut. No transgredeix la «lletra» de la Constitució però sí que desconeix absolutament el seu esperit i finalitat. No calia un «pacte constitucional» i un «pacte estatutari» per arribar a una llei que organitza el poder judicial com una relíquua de l'uniformisme decimonònic, com si l'anomenat «Estat de les autonomies» no existís per al poder judicial. I, en qualsevol cas, si el «pacte constitucional» no ha estat burlat, sí ho ha estat l'estatutari amb l'ús per part d'una sola de les parts, l'Estat, d'elements (les lleis orgàniques) que només ella unilateralment pot usar.

II. LA LLEI ORGÀNICA DEL PODER JUDICIAL I LA LLENGUA CATALANA

Aquestes notes pretenen estudiar les referències concretes que fa la LOPJ a la llengua catalana, i, de manera molt especial, la consideració que han valgut al Tribunal Constitucional en la seva Sentència 56/90 de 29 de març de 1990.

II.1. *La llengua del procediment a la LOPJ*

L'article 231 de la LOPJ disposa:

«1. En todas las actuaciones judiciales, los Jueces, Magistrados, Fiscales, Secretarios y demás funcionarios de Juzgados y Tribunales usarán el castellano, lengua oficial del Estado.

2. Los Jueces, Magistrados, Fiscales, Secretarios y demás funcionarios de Juzgados y Tribunales podrán usar también la lengua oficial propia de la Comunidad Autónoma, si ninguna de las partes se opusiere, alegando desconocimiento de ella que pudiere producir indefensión.

3. Las partes, sus representantes y quienes les dirijan, así como los testigos y peritos, podrán utilizar la lengua que sea también oficial en la Comunidad Autónoma en cuyo territorio tengan lugar las actuaciones judiciales, tanto en manifestaciones orales como escritas.

4. Las actuaciones judiciales y los documentos presentados en el idioma oficial de una Comunidad Autónoma tendrán, sin necesidad de traducción al castellano, plena validez y eficacia. De oficio se procederá a su traducción cuando deban surtir efectos fuera de la jurisdicción de los órganos judiciales sitos en la Comunidad Autónoma, salvo, en este último caso, si se trata de Comunidades Autónomas con lengua oficial propia coincidente, o por mandato del Juez o a instancia de parte que alegue indefensión.

5. En las actuaciones orales, el Juez o Tribunal podrá habilitar como intérprete a cualquier persona conocedora de la lengua empleada, previo juramento o promesa de aquélla.»

Aquesta norma no és una disposició que afecti per a res l'organització dels tribunals ni les competències processals. És una norma bàsica de la regulació de la doble oficialitat. El text planteja, d'entrada, el dubte de la competència estatal per dictar-lo. En segon lloc, presenta el dubte del seu abast i la seva justa interpretació.

D'antuvi pot ser convenient buscar un paral·lelisme d'aquest article amb l'article 3 de la Constitució de 1978 que, en el seu primer paràgraf, estableix que el castellà és la llengua oficial de l'Estat i apunta les conseqüències jurídiques de l'oficialitat. En el seu segon paràgraf, la norma constitucional permet que les altres llengües espanyoles siguin també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts. La Constitució no declara l'oficialitat de les altres llengües. Es remet als estatuts. L'article 231 de la LOPJ segueix un criteri similar. D'entrada proclama que els jutges usaran el castellà i tot seguit permet utilitzar les altres llengües oficials. Per coherència constitucional la LOPJ hauria hagut de seguir el mateix criteri de l'article 3 de la Constitució i fer una simple remissió als estatuts. En no fer-ho, en certa manera els està modificant a menys que s'interpreti (com crec que caldria interpretar-ho) que l'arti-

de 231 estableix normes mínimes supletòries a les que dictin les comunitats autònomes.

II.2. *La qüestió competencial*

La Sentència 56/90, de 29 de març, tracta la qüestió en els fonaments jurídics 40 i 41. En el primer analitza si l'Estat és competent per dictar disposicions de caràcter normalitzador, i afirma que efectivament ho és en base al següent raonament: «...tanto el Estado como las Comunidades Autónomas pueden incidir en la regulación sobre la materia de acuerdo con el reparto general de competencias, encontrándonos, pues, ante una competencia concurrente...» Segons el Tribunal aquesta qüestió ja va ser estudiada a la STC 82/86, de 26 de juny, «...concluyendo que en tanto en cuanto la Constitución reserva como competencias exclusivas del Estado la Administración de Justicia y la legislación procesal debe ser el Estado el que regule el uso de las lenguas dentro de la Administración de Justicia, sin perjuicio de que las Comunidades Autónomas puedan "regular el alcance inherente al concepto de oficialidad"...»

Cal posar en relació aquesta Sentència amb altres del Tribunal Constitucional que contemplen la qüestió competencial en matèria d'ús de les llengües oficials: les STC 82/86, 83/86 i 84/86, totes de 26 de juny, en relació amb les lleis de normalització lingüística basca, catalana i gallega; la 69/88, de 19 d'abril, en matèria d'etiquetatge; la 123/88, de 23 de juny, en relació amb la Llei balear de normalització lingüística; i la de 21 d'abril de 1989, en matèria d'ús del català en els instruments públics.

Les tres sentències de 1986 deixaven clar que la competència de la Generalitat en matèria de normalització lingüística no podia ser disminuïda o reduïda, tot afirmant que «... no cabe entender que este título competencial habilite al Estado para regular con carácter general, siquiera en sus aspectos básicos, la cooficialidad de las lenguas españolas distintas del castellano...». En les esmentades sentències s'arribava a la conclusió que la Generalitat era competent per dictar normes d'ús del català congruents amb els articles 3 de la Constitució i l'Estatut. Aquestes normes poden incidir sobre qualsevol matèria. A més, la Generalitat és competent per dictar disposicions de tipus normalitzador ordenant l'ús de les llengües oficials dins de la seva pròpia Administració. L'Estat és competent per regular la utilització de les llengües dins de la seva Administració per adequar-la progressivament al règim de la doble oficialitat, però no per regular la doble oficialitat, ni tan sols amb caràcter bàsic.

La Sentència de 19 d'abril de 1988 nega que la Generalitat tingui una competència en sentit propi sobre normalització lingüística i afirma que l'article 3 de l'Estatut és només una mena de mandat programàtic. Afirma, en definitiva, que la competència lingüística depèn de la competència material en cada aspecte concret.

La Sentència 123/88, en el seu fonament jurídic 5, diu que «...*nada se opone a que para garantizar la efectiva cooficialidad, la Comunidad Autónoma especifique la validez de las actuaciones de los particulares ante los poderes públicos en una de las lenguas oficiales... ahora bien... ha de tenerse en cuenta que la atribución de la regulación de la cooficialidad y sus efectos no puede suponer la atribución de competencias específicas más allá del marco establecido en el reparto que llevan a cabo la Constitución y los Estatutos ... lo que excluye cualquier intervención de los poderes de las Comunidades Autónomas en la regulación de las Fuerzas Armadas...*». En aquesta Sentència, el Tribunal Constitucional sembla atribuir competències normalitzadores a l'Estat o a les comunitats autònomes segons la competència material per regular la matèria de què es tracti. Després veurem que no és exactament així.

A la Sentència de 21 d'abril de 1989, el Tribunal afirma que «...*En una situación de cooficialidad lingüística... el ejercicio de la competencia autonómica de normalización lingüística tiene por fuerza que incidir en materias también acotadas por otros títulos competenciales reservados al Estado...*» i, per tant, no «...*podemos considerar excesivo el ejercicio de la misma competencia cuando ésta se refiera a ...la lengua de las escrituras públicas... porque de lo contrario, si tal criterio se generalizara, la competencia autonómica quedaría vacía de contenido...*». Per tant, afirma que la Generalitat pot incidir en la regulació lingüística de matèries la competència sobre les quals està reservada a l'Estat.

A la Sentència de 1990 que comentem, el Tribunal Constitucional fa una remissió a un paràgraf concret de la STC 82/86, però se cita ell mateix de manera interessada, amb la qual cosa intenta eludir raonaments que justifiquin un cert canvi d'orientació. La STC 82/86, en el punt concret referent a la competència de les comunitats autònomes per regular l'ús de les llengües oficials a l'Administració de Justícia, afirma efectivament que «...*los poderes públicos de las Comunidades Autónomas podrán regular el alcance inherente al concepto de oficialidad... sin que pueda en modo alguno extenderse a la ordenación concreta de su puesta en práctica por el Estado para sus organismos propios...*». Aquesta afirmació, a la Sentència de 1986 està posada en relació amb «...*el ritmo de la necesaria adaptación a las exigencias...*» de la normalització lingüística, és a dir, amb el ritme de l'adaptació.

tació de l'Administració de Justícia a les necessitats derivades de la doble oficialitat. Però una cosa és la competència d'organitzar el propi poder judicial per tal de fer efectiva la doble oficialitat i l'altra és regular l'ús de les llengües oficials. La STC 56/90 confon els termes i atribueix a l'Estat la competència per regular l'ús de les llengües en el procés.

Entenc que la Sentència de 1990 segueix la línia més regressiva adoptada pel Tribunal en matèria de competències sobre normalització, la de la STC 69/88, de 19 d'abril, tot intentant reconduir a aquesta posició les tres sentències de 1986 i la 123/88 i silenciant la de 1989, per tal de donar la impressió d'una jurisprudència constant i reiterada. Al meu parer, la solució no és congruent. El Tribunal Constitucional ha proclamat en les sentències que acabo d'esmentar que la Generalitat pot incidir en el que podríem dir, «regulació material» de la doble oficialitat. Per tant, en tot allò que tingui relació, en paraules del mateix Tribunal Constitucional, amb «*el alcance inherente al concepto de cooficialidad*». Pot, per tant, incidir en tot el que té relació amb l'ús de la llengua catalana i castellana entre el ciutadà i el poder públic, fins i tot si aquest darrer és dependent de l'Estat entès en sentit estricte. Només queda fora de la competència de la Generalitat la regulació de l'ús de la llengua dins mateix de l'Administració de l'Estat en sentit estricte. En aquest punt serà l'Estat el competent per determinar quina llengua ha de ser usada a les comunicacions i procediments de l'Administració de l'Estat, tot respectant la doble oficialitat. Ara bé, l'ús de la llengua del procés judicial no és una qüestió relativa a l'ordenació interna de l'Administració de Justícia. Afecta directament una relació establerta entre un ciutadà que acut als tribunals, en definitiva l'Estat en sentit ampli, fent ús del seu dret fonamental de tutela judicial i demanant justícia. Quan l'Estat, en sentit estricte, regula la llengua del procés, és evident que està afectant l'ús de la llengua que haurà de fer el ciutadà.

Entenc, per tant, que l'argumentació del Tribunal Constitucional és errònia per ella mateixa, atès que es fonamenta en una referència errònia a la seva pròpia doctrina. L'article 231 de la LOPJ no regula «*los medios y el ritmo de la necesaria adaptación a las exigencias*» de la doble oficialitat per part d'un dels poders de l'Estat, sinó que regula la doble oficialitat.

II.3. *La qüestió material a l'article 231 LOPJ*

La segona qüestió que planteja l'article 231 és la de la discriminació del català davant del castellà. El text legal consagra una desigualtat entre

llengües oficials poc compatible amb l'article 3.2 de l'Estatut, amb una preeminència del castellà absolutament contrària al paràgraf 1 d'aquest darrer que estableix que «La llengua pròpia de Catalunya és el català». Efectivament, després de l'imperatiu «usarán» del primer punt, el punts segon i tercer utilitzen un «podran» benèvol per permetre als jutges i funcionaris al servei de l'Administració de Justícia i als litigants usar el català. El «podran» és, però, recelós. Els jutges no poden usar el català si algú s'hi oposa al·legant desconeixement que li produeix indefensió i els documents i actuacions escrits en català han de ser traduïts d'ofici pel sol fet que el jutge ho mani per pròpia iniciativa o a petició de part. Queda clar, doncs, que la LOPJ discrimina la llengua catalana en no respectar la igualtat de les llengües oficials a Catalunya, per la qual cosa contradiu l'Estatut.

El fonament jurídic 41 de la STC 56/90 ho veu de manera diferent. «... *El carácter de lengua oficial de ámbito general del castellano y la obligación de todos los españoles de conocerlo... hace que ésta sea la lengua generalmente usada en el ámbito de la Administración de Justicia. Ahora bien ... existen Comunidades ... con estatuto de cooficialidad lingüística, estatuto que se traduce, entre otras cosas, en el derecho a usar la lengua propia ... lo que se reconoce en los apartados 2 y 3 de la LOPJ... El hecho de que se prevea ... la obligación del uso del castellano para los miembros del poder judicial ... a petición de alguna de las partes (apartado 2) y la necesidad de traducir en determinados supuestos actuaciones y documentos (apartado 4), es plenamente coherente con la cooficialidad... Ello porque el derecho a no sufrir indefensión del que goza todo ciudadano... se anuda a la obligación de conocimiento del castellano... obligación que no existe respecto del resto de las lenguas españolas...»*

No cal insistir en l'argument de la possibilitat d'al·legar desconeixement del català. Aquesta és una afirmació constant del Tribunal Constitucional però que no té cap sentit, primer, perquè contradiu la igualtat entre les llengües oficials que proclama l'article 3 de l'Estatut, i segon, perquè contradiu el contingut essencial de l'oficialitat d'una llengua. Finalment, cal tenir present que el desconeixement del català mai no serà tan greu com per produir indefensió, llevat del supòsit de ciutadans espanyols residents fora de Catalunya que hagin de pledejar a Catalunya. És l'únic cas en què el desconeixement del català podria ser tan gran que arribés a produir indefensió. El desconeixement del català per ciutadans de Catalunya, atesos els mitjans previstos per la Llei per tal que el ciutadà el conegui (ensenyament obligatori, ús als mitjans de comunicació, ús oficial, etc.) mai no serà d'una naturalesa tal que pugui raonablement produir indefensió.

II.4. *El coneixement del català com a «mèrit preferent»*

A més de l'article 231, la LOPJ fa referència a la llengua catalana en els articles 341 i 471, els quals disposen:

Article 341: «1. *Para la provisión de las plazas de Presidente de los Tribunales Superiores de Justicia y de las Audiencias, en aquellas Comunidades Autónomas que gocen de Derecho Civil Especial o Foral, así como de idioma oficial propio, el Consejo General del Poder Judicial valorará como mérito la especialización de estos Derecho Civil Especial o Foral y el conocimiento del idioma propio de la Comunidad.*

»2. *Reglamentariamente se determinarán los criterios de valoración sobre conocimiento del idioma y del Derecho Civil Especial o Foral de las referidas Comunidades Autónomas, como mérito preferente en los concursos para Órganos jurisdiccionales de su territorio.»*

Article 471: «*En los concursos para la provisión de plazas en el territorio de aquellas Comunidades Autónomas que tengan una lengua oficial propia, se valorará como mérito el conocimiento de ésta en los términos que se establecerán reglamentariamente.*»

Aquestes dues disposicions pretenen l'adequació del personal de l'Administració de Justícia a la situació de doble oficialitat.

En aquest punt, es planteja la qüestió competencial com a qüestió prèvia. Pel que fa a jutges (article 341) la competència és estatal com es desprèn de la Constitució i l'Estatut. Pel que fa al personal al servei de l'Administració de Justícia (article 471), l'article 18.1 de l'Estatut feia pensar en una subrogació a favor de la Generalitat de tot el personal, amb la qual cosa aquest hauria estat funcionari autonòmic. La STC 56/90 no accepta la doctrina de les clàusules de subrogació i, conseqüentment, pel que fa a l'article 471 indica clarament en el seu fonament jurídic 11-d) que «...*El precepto resulta plenamente coherente con el reparto de competencias establecido en el bloque de la constitucionalidad... la regulación de las condiciones de acceso y ascenso dentro de los distintos cuerpos al servicio de la Administración de Justicia es competencia estatal... (cosa que) justifica que sea el ejecutivo estatal el competente para regular este mérito.*»

Pel que fa a la configuració del coneixement de la llengua catalana com a mèrit preferent, l'Estatut de Catalunya (a diferència dels del País Basc i de Galícia) no fa cap esment a la llengua i es limita a fer-lo al dret propi (article 23 EAC). Probablement la solució de l'Estatut de Catalunya és coherent. Un cop establerta l'oficialitat de la llengua catalana,

la seva exigència als jutges i al personal al servei de l'Administració de Justícia es podia entendre compresa dins d'allò que en diuen «la naturalesa de les coses» i, per tant, el coneixement de la llengua catalana no es pot emmarcar en el concepte del «mèrit», sinó en el de «capacitat». En altres paraules, qui no la coneix no pot optar a la plaça corresponent. El legislador estatal ho veu d'una altra manera i es limita a establir que el coneixement de la llengua catalana serà, només, un mèrit.

El Govern va desenvolupar reglamentàriament l'article 471 de la LOPJ en els RD 2.003/1986, de 19 de setembre (Reglament orgànic dels cossos d'oficials, auxiliars i agents de l'Administració de Justícia) i RD 429/1988, de 29 d'octubre (Reglament orgànic del cos de secretaris judicials). En ambdós supòsits, el mèrit preferent es configura com a atribució a aquells funcionaris que acreditin el coneixement oral i escrit de l'idioma d'una antiguitat de sis anys que se suma, exclusivament per a concursos a òrgans jurisdiccionals radicats en territori de la comunitat autònoma amb llengua pròpia als que els corresponen segons l'escalafó. El coneixement s'acredita amb una certificació oficial que no s'especifica. El Consell General del Poder Judicial ha desenvolupat l'article 341.2 de manera similar en el seu acord de 23 d'octubre de 1991, tot atribuint també sis anys d'antiguitat només per a concursos de trasllat.

Dissentixo de la interpretació que el Tribunal Constitucional ha fet de la qüestió del coneixement de la llengua com a simple mèrit a l'efecte del trasllat. Entenc que el coneixement del català o de la llengua oficial de què es tracti és essencial per exercir a Catalunya o on sigui. D'altra manera, el ciutadà mai no podrà adreçar-se al jutge o al funcionari en la llengua oficial no castellana tal com disposen no només tots els estatuts que reconeixen l'oficialitat de llengua pròpia, sinó fins i tot l'article 231 de la LOPJ. El Tribunal Constitucional ho ha entès així en la seva Sentència 46/1991, de 28 de febrer, que declara totalment ajustat a la Constitució i a l'Estatut l'article 34 de la Llei catalana de funció pública, que exigeix que per accedir a la funció pública de Catalunya s'ha d'acreditar el coneixement de la llengua catalana. El Tribunal Constitucional, en un raonament senzillíssim (fonament jurídic 2) diu que «...una lengua es oficial cuando es reconocida por los poderes públicos como medio normal de comunicación en y entre ellos y en su relación con los sujetos privados con plena validez y eficacia...» i, d'aquí extreu la conseqüència que «...resulta claro que la exigencia de conocimiento del catalán para el acceso a la función pública de la Administración de la Generalitat no es discriminatoria desde la vertiente de la igualdad de los españoles en todo el territorio nacional...» i que, per tant, l'exigència no és «...un requisito "ad extra" independiente

del mérito y la capacidad acreditados, sino al igual que cualquier otro conocimiento o condición exigida para el acceso a la función pública, una exigencia con cuya acreditación se da satisfacción a dichos principios constitucionales (de mèrit i capacitat)...» Aquesta és, al meu parer, la posició correcta: el coneixement del català ha de ser una exigència de capacitat per exercir la funció pública a Catalunya, fins i tot la judicial.

III. CONCLUSIÓ

Com a recapitulació i conclusió, podríem dir que la LOPJ organitza el poder judicial sense tenir en compte les normes dels estatuts d'autonomia que regulen l'organització judicial, normes que queden modificades per la Llei de 1985.

La Llei regula, pel que aquí ens interessa, les qüestions de la llengua catalana en el procés i de la llengua com a requisit de capacitat per exercir determinats càrrecs judicials a Catalunya, que, en no ser normes de tipus orgànic ni de tipus processal, no li pertocava d'establir, atès que la competència de l'Estat per dictar-les és més que discutible. El TC fa una interpretació de la LOPJ, la Constitució i l'Estatut parcial i contrària a la seva mateixa doctrina i, per tal de no justificar el canvi, se cita ell mateix de manera parcial, interessada i descontextualitzada.

Una vegada més el Tribunal Constitucional ha raonat amb mentalitat monolingüe a l'hora d'interpretar la Constitució i l'Estatut. El resultat és, llamentosament, un pas enrere en el camí cap al reconeixement i el respecte a la llengua catalana.

Calafell, novembre de 1991